

preprečil, da Nemci niso na tihotapski način posekali lepega lesa.

Da se bodo mogle v bodoče okrajne ceste tam, kjer jih težka vozila, osobito avtomobili, bolje vzdrževati, je okrajni zastop soglasno sklenil, da se naloži posebni davek lastnikom teh vozil. Ta davek bo nesel letos okraju nad 46 tisoč Din. Večina prizadetih lastnikov avtomobilov se je že izjavila, da bo plačevala ta davek, ki je gotovo pravičen.

Prvikrat sta seji prisostvovala nova člana gg. Alojzij Schicker, posestnik od Sv. Marjete, in Karl Stržina, župan na Pobrežju. Predsednik je nova člana posebej pozdravil.

Delo pri mariborskem okrajnem zastopu se vrši zelo mirno in vsi sklepi so soglasni. V pravem naprednem gospodarskem delu se tu najdemo v lepi slogi pristaši vseh strank. Vodstvo okraja pa imajo vendarle vodilni pristaši Slovenske ljudske stranke. S svojimi smotrenim in nesebičnim delom pokažejo naši možje, da razumejo delati za pravi napredek okraja.

Državna politika.

V NAŠI DRŽAVI.

Poslanci v Beogradu. Ker je za dne 5. oktobra oila sklicana seja narodne skupščine, so poslanci vseh strank že nekaj dni prej prišli v Beograd. Naši poslanci so imeli v torek svojo sejo, na kateri so sklenili, da kar najtesneje deluje naš klub z radikalnim klubom. Sklepalo se je posebno še o načinu tega sodelovanja.

Overovljenje mandatov. Prve delo v Beogradu bo sedaj, da se overijo mandati poslancev, ali so res pravi prišli in če so bili pravilno izvoljeni. Poseben odsek preizkuje o tem vse podatke in tudi pritožbe. Tako bo prišel tu v ponovno razpravo ljubljanski mandat, k so si ga demokratje prigoljufali. V tem odseku bo predsedoval radikal Milan Sršić. Nato se o mandatih glasuje v skupščini. Tu so hoteli Pribežević in njegovi kompanjoni delati vladi zgago s tem, da bi Davidovičevce pritegnili v glasovanje zoper vladine poslance. A to početje se jim je v celoti ponesrečilo.

Predsedstvo narodne skupščine. Tudi v predsedstvu narodne skupščine bo seveda imela vladina večina vsa mesta. Za predsednika je kandidiral Ninko Perić.

Predpriprave za proračun. Eno najvažnejših del državne politike je pač sestava proračuna. Da se to more zgoditi v pravem redu, so posamezna ministrstva že v glavnem sestavila osnutke novega proračuna. Glavna misel, ki je vodila vse ministre, je bila: Zmanjšati je treba bremena kmetu, ki previsokih davkov ne more več prenašati. Zato se bo proračun zopet znižal za 1 milijardo dinarjev. Druga misel je bila ta, da se mora dati sicer vsem, ki so v državni službi, primerna plača, da pa se mora štediti in ne nastavljanje več ljudi kot je potrebno. V vsej Evropi ima naša država največ državnih nastavljenecov. Tretje načelo je v tem, da se bodo vsa državna podjetja postavila na strogo trgovsko stališče in če to ne bo šlo drugače, se bodo oddala zasebnim ljudem ali družbam v najem. Tako je že oddala država veleposredstvo Belje raznim posrednikom in to podjetje bo neslo, dočim smo lani doplačali težke milijone. Enako nameravajo z železnico. Mimogrede bodi omenjeno, da je pri železnici tako, da se danes že skoro vsak razven kmeti že vozi za polovično ceno. Zato ni čuda, da je izguba. Zelo važno je pa tudi to načelo, da se bodo velika javna dela kot naprava železnice, cest in druge take stvari postavile v izreden proračun, ki se bo izvršil z velikim posojilom, ne pa kot do zdaj, da so te stvari hoteli plačati kar v enem letu, dasi služijo potem za 10 let in še dalje. Davkoplačevalci, ko so slišali o teh načelih novega proračuna, so se zadovoljno oddahnil.

Razdelitev delokroga med državo in oblasti je eno najglavnejših zadev naših samouprav, ki ravno zaradi tega niso mogle tako uspešno delovati, ker se to razmerje ni bilo urejeno. Pretekli teden pa so bili v Beogradu vsi predsedniki oblastnih skupščin. Tudi mariborski predsednik

g. dr. Leskovar je bil v Beogradu. Ti predsedniki so storiili na svojem zborovanju posebne sklepe, ki so jih predložili vladi. Ti sklepi se tičejo predvsem tega, da se da samoupravam čim večji delokrog, ki ga bodo oblastne skupščine nemoteno in z enakim vplivom kot državni organi mogle izvajati. Ker ima sedanja vlada veliko zanimanje za to, da se samouprave razvijejo, je verjetno, da se bo že v letošnji proračun uнесlo vse zahteve oblastnih skupščin. Po veliki večini prevzamejo oblastne skupščine ves delokrog zdravstva, kmetijstva in javnih del. Mariborska oblastna skupščina je v tem oziru že prevzela delokrog zdravstva in deloma kmetijstva.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Bolgarska odklanja odgovornost za makedonstvujoče. Kot smo zadnjič poročali, imamo v Macedoniji kakor malo vojsko z makedonstvujočimi, katere pa so naše čete deloma že zajele, v kolikor niso ušli v Bolgarijo. V tej zadevi se je potem vršil med našo in bolgarsko državo razgovor, v katerem Bolgariji odločno odklanja vsako odgovornost za te upornike, oziroma roparje iz drugih okrajev, ki so prišli v Macedonijo ruvat zoper Jugoslavijo.

Bolgarski kralj Boris se ženi. Zato je šel v Italijo, kjer je grška princesinja, katero hoče poročiti. Italijani so mu povsod pripravili slovesen sprejem. Kralj Boris išče potom svoje poroke najtesnejše zveze z ostalimi vladarskimi rodbinami na Balkanu in upa, da se bo tudi tem potom veliko pripomoglo, da se uresniči zahteva: Balkan balkanskim narodom!

Blamirana Madžarska. Madžari so se predznili sprožiti v političnem svetu razpravo, da se naj popravijo njihove državne meje in naj se jim povrne svojačasno madžarsko ozemlje. Kot prvobornik za to so dobili nekega lorda Rothemera na Angleškem, ki je lastnik velikega lista. Ta človek je v resnici dolgo časa šaril, a angleška vlada mu ni nasedla. Tudi od italijanske strani se je poizkusilo kaj doseči, pa se je Madžarska blamirala. Zdaj pa madžarski listi iz masčevanja in da obrnejo pozornost drugam, pišejo, kako je leta 1920 bila Francija zato, da se izpremenijo meje Madžarske in se razširijo. Toda tudi to ji nič ne pomaga. Meje so zarisane po mirovnih pogodbah, izpremeniti jih more le vojna. Te pa si Madžari ne želijo, ker bi bili od vseh strani obkoljeni.

Besni Italijani! Da ohranijo fašisti Italijo v stalni razburjenosti in napetosti, potrebujejo nasilja. Ta pa vedno bolj in bolj izvajajo nad našimi ljudmi, ki so še v Italiji. Dan za dnevom pride preko meje precej beguncev, ki so mogli odnesti le gole življenje. Najbolj žalostno pa je to, da se najdejo med Slovenci tudi izdajalske duše, ki so se prodale fašistom ter kot nekoč janičarji pomagajo Italijanom proti lastnim bratom.

Hindenburg — nemški državni predsednik — 80letnik. Znani nemški general Hindenburg je pred par leti postal predsednik zvezne nemške republike. Jasno je, da je imel in še ima mnogo političnih nasprotnikov. Toda kljub svoji starosti je znal obdržati položaj v svojih rokah. Te dni slovesno obhaja 80letnico. Ob tej priliki je dal pomisliti vse, ki so v ježi zati, ker so njega zalili.

Na Španskem še vlada močna roka. Prima di Rivero, general z eno roko, ki pa je močna dovolj, še vedno obvladuje položaj. Za 10. oktober je sklicana skupščina v glavnem mestu Madrid. Ob tej priliki so hoteli generala ubiti. Pa on je pravočasno razkril zaroto in zarotnike pozaprl.

Rusija ima še vedno notranji boj, v katerem je Trocki še tako močen, da ga ne upajo kar kratkoma odstraniti, ampak ga le počasi odžagavajo. Težkoče pa ima Rusija tudi s svojim poslanikom v Parizu, z Rakovskim, ki je skoro povzročil prelom zvez med obema državama. Bil je preveč odkrit — komunist. Zdaj bo Rusija poslala drugega poslanika v Pariz. — Z Angleško si Rusija še vedno ni dobra. To razmerje se je še poslabšalo, odkar Angleška skuša Turčijo pridobiti za svoj nastop zoper Rusijo. Vpliv Rusije v Aziji pa je naravnost velikanski. Če bodo enkrat te sto-

in stomilijonske mase boljševiske postale, bodo to za Azijo in morda tudi za Evropo krvavi dnevi!

Kaj je novega?

Poslanci so odpotovali vsi v Beograd, kjer se začnejo zasedanja narodne skupščine.

Veliki župan mariborske oblasti g. dr. Fr. Schaubach je nastopil 14dnevni dopust. G. velikega župana zastopa g. dvorni svetnik Stare.

Častiti župni uradi se vljudno naprošajo, da z obratno pošto vrnejo Martinišcu v Murski Soboti vse še neprodane srečke. Odbor jih namreč nujno rabi in tudi čas žrebanja se bliža, to je: dne 13. novembra. — Odbor.

Občinske volitve v Ljubljani. Zadnje nedeljo so se vršile v Ljubljani občinske volitve. Volilnih upravičencev v celi Ljubljani je 14.546, število oddanih glasov znaša 10.432, torej se ni udeležilo volitev 4114 upravičencev, t. j. skoraj ena tretjina. Količnik znaša napram številu oddanih glasov 212. Dobili so: SLS 19, socijalisti 2, SDS 23, napredna gospodarska stranka 2, komunisti 2 in neodvisna gospodarska lista 1.

Zagreb ima zopet svojega župana. Kakor znano, so se Zagrebčani pri zadnjih občinskih volitvah otrsli Radiča, in je v mestu samem grozno pogorel. Dne 4. t. m. se je vršila v Zagrebu volitev župana. Županom je bil zopet izvoljen arhitekt Heinzl, ki pripada Hrvatskemu bloku. Heinzl je izvoljen od prevrata do danes že četrtočkrat za zagrebškega župana.

Vtopljenec v Dravi. V sredo, dne 28. m. m., je nosila močno narasla in umazana Drava skozi Maribor žensko truplo. Dosedaj še ni dognano, odkod je voda truplo prinesla, najbrže pa gre za žrtev povodnji na avstrijskem delu Koroške.

Zastrupljenje z gobami. Zadnji torek se je zastrupilo v Mariboru z uživanjem strupenih gob sedem oseb. V bolnico je bila prepeljana cela rodbina Wessiak. Oče in mati sta se zastrupila lažje, sin in hčerka pa težje. Po temeljitim izpranju želodcev je vsem zastrupljenecem odleglo in so izven nevarnosti.

Slovesna otvoritev in blagoslovitev železniškega postajališča Cirknica. V nedeljo, dne 9. t. m., bo slovesna otvoritev in blagoslovitev novega železniškega postajališča Cirknica, ki leži med postajama St. Ilj v Slov. gor. in Pesnica. Boj za dosego te postaje je bil dolgotrajen in gre glavna zasluga za izposlovanje te ljudske zahteve Jugoslovanskemu klubu n vrlemu našem poslancu in domačinu g. F. Žebotu.

Nedeljski lovci. Zadnje nedeljo so lovili v okolici Zrkove pri Mariboru sami samostojni demokratje iz Maribora. Sedaj še namreč ljudje po opravljeni nedeljski službi božji nabirajo po koruzah in njivah hrano za svinje in živino, in vsak lovec bi moral dobro ločiti med zajcem, fazanom, jerebico in — človekom. Žrtev neprevidnosti nedeljskega lovca je postala v nedeljo popoldne v zrkovski okolici neko 20letno kmečko dekle. Lovec iz Maribora jo je obstrlel, da so jo morali naložiti v avtomobil in so jo prepeljali na stanovanje lovca, ki je slučajno zdravnik. Okoliško ljudstvo, ki že itak gleda neprijazno mestne lovece, ki mu pomandrajajo ajdo, repo itd., je vsled omenjenega slučaja neprevidnosti starejšega gospoda ogorčeno. Smo radovedni, ali se bo za ta slučaj zanimala sodna oblast, ker v slučaju, da bi se primerilo kaj podobnega kmetškemu človeku, bi ga oddali takoj roki pravice, da bi si ohladil preveč strastno lovsko kri.

Požari v Prekmurju. V Domanjsevcih je vpepelil požar hišo in velika gospodarska poslopja posestniku in kovaču Jožetu Breskoču. Požar je zanela zlobna roka. — V nedeljo ponoči je bil velikanski plamen razsvetlil nočno temo v smeri Odranec in Malinec. Kakor se poroča, je uničil požar na Melincih dve hiši. V krajih ob Muri so sploh pogosti požari.

Naša društva.

Društvom! Skličite se tekom tega meseca sejo in sklepajte: 1. o domači knjižnici, koliko knjig je treba nakupiti; 2. o požitivni Mladenških zvez in kdaj bodi prvi sestanek mladenščev v ta namen; 3. kako razširiti naše časopise: »Naš dom« in »Slovenski Gospodar«. — Prosvet. zveza v Mariboru.

Kaj bo oživilo društveno delovanje po zimi? Dobro knjiga! Zadnji čas je izšlo več zelo dobrih knjig. Omenjamo povest »Dom«, »Dušica« v treh delih, »Zadnji Mohikanec«, »Storžek in njegovo burkasto življenje«, »Otroci solnca«, »Iz otroških ust« in druge. Vsa društva imajo seznan knjig knjigarne sv. Cirila v Mariboru. Skličite sejo, naročite knjige v naši knjigarni! Oživite društveno življenje potom društvene knjižnice!

Fantje-prostovoljci, prijavite se! Vse one fante, ki so pripravljeni, da bi stopili na čelo Mladenškim zvezam v domačem kraju, vabimo, da se nam prijavijo! Prosimo tudi naša društva, da na svoji seji sklepajo o požitivni mladenških zvez ter nam sporočijo naslov teh fantov, da jih povabimo na tečaj, ki se bo v kratkem vršil.

Živahne agitatorje iščemo! Vvsakem kraju želimo imeti svoje agitatorje in agitatorice za naše časopise. Ker jih ne poznamo sami, naj se nam prijavijo, da čimprej stopimo z njimi v razgovor! Oni, ki so lansko leto stopili v naš krog, so bili uspešni in zahvale zelo veseli. Letos hočemo ta krog še povečati! Prijavite se na dopisnici: Uprava »Slovenskega Gospodarja« v Mariboru.

Krščanska ženska zveza za Maribor in okolico naznaja vsem članom in članicam, da ima v nedeljo, dne 9. okt. cerkveno pobožnost v cerkvi Matere milosti. Popoldan ob petih bo predavanje v dvorani Zadrudne gospodarske banke. Predavatelj č. g. prof. Pavel Živortnik. Ker je sestanek važnega pomena, zato vabi k obilni udeležbi odbor.

Januš Golec:

Prosenka kaša.

Stari Herg iz Marenberske grabe je bil poleg kmečkega poljca še lovec in dolgoletni cerkveni ključar. Na lovu

me je hotel imeti kje v bližini. Ni naju priklepala enega na drugega posebna ljubezenska vez, stari ni imel niti enega zoba več in ni mogel živžgati. Sram ga je bilo priznati, da ne more poklicati z žvižgom svojega psička in radi tega sem opravljal jaz ta posel, ne da bi bil kedaj očital osivlelmu lovcu njegov od narave zakriviljeni nedostatek.

Pozno jesenskega popoldne smo imeli lovski oddih v oni globoki grabi, ki razmejuje Remšnik in Kaplo. S Hergom sva sedela vsak na svojem smrekovem štoru. Kak dober streljaj pred nama čisto v kotanji ob potoku je bil pa Strašnikov mlin. Jedla sva in pila, obema je obviselo oko na mladostno brhki ženki, ki je stopila iz umazanega mlina ter razvešala capje. Še predno je bila gotova, so se odprla vrata na kočuri in prav marogast in grbast ded je zaupil:

»Lona, marš v bajto! Kaj boš zijala te lovce!»

Prepričan sem bil, da kliče dekleta očce, ki skrbi za hčerko, ker ravno lovci so tolikokrat nagajivi ter razposajeni napram ljubkemu ženskemu spolu.

Stari Herg se je razsul v smeh in bil čisto drugega mnenja z opazko:

»Later (ded) puklasti je ljubosumen in misli, da bova kar pojužinala to mlado babnico.»

Lepa Lona je bila torej žena tega starega grbavca — to je bilo za me uganka. Tovariši mi je čital z obraza, da dvomim o istinitosti njegovega pojasnila in mi je zaupal nekaj iz preteklosti ljubosumneža:

»Ta puklasta pošast spada v zapor«, je začel lovec, »ne v to grabo in še k tako cvetoči ženi, ker je prvo enostavno zadavil. Da boste razumeli mojo obdolžitev, moram pripomniti, da se je priklatil ta later pred leti nekoč od Arveža v to grabo. Mlin je bil last Strašnikove Ajte (Agate), ker ta posestnik se piše drugače. Bable je bilo odbijajoče zunanosti, že precej visoko na klinih lestve jesenskih let in sama v bajti. No, pregovoril je babnico, da mu je zapisala življenje in mlin. Otrok seve ni bilo, pač pa je stara avša okušala skozi leta in leta razliko med samskim mirom in zakonskim brezovim oljem, s katerim jo je mazal later vsak dan. Od surovine ni mogla, ker je bil mlin njegov, je pač trpela v peklu te bajte, dokler ni prišlo po njo najhujše — nasilna smrt.

Strašnikovo Ajto so pokopali pred leti. Že koj na sedmini po pogrebu se je hvalil later, da ni bila žena prav nič bolana. Preselila se je od njega v samo večnost radi tega, ker jo je on malo preveč pobožal po krof. Ta samohvala je prišla na uho orožnikom, ki so vtaknili mlinarja pod ključ. Do porote ga je tirala roka pravice, a tam je bil pa oproščen. Na zatožni klopi se je napravil grdoaba slabomnega. Ko ga je vprašal predsednik sodnega dvora, naj pove in prizna, kako je umoril ženo, ni hotel skraja nič slišati. Ko so mu zabili predsednikovo vprašanje v uho z vpitjem, se je zakrohotal na ves glas, pljunil in se odrezal:

»Z babo sva večerjala kuhano proseno kašo. Na jedi so bili posuti ocvirki. Že pri nasipavanju ocvirkov jih je nagromadila Ajta več pred se nego pred mene. Ko sva začela zajemati z žlicama vsak od svoje strani, je bila ona takoj gotova s svojimi ocvirki ter segala še po mojih. Nič ji nisem bil nevošljiv moji zlati ženi, pojedla je skoro sama vso kašo s svojimi in zame odmerjenimi ocvirki. Ko je pospravila z mize skledo ter žlici, je sedla k meni in jaz sem jo vprašal:

»Kaj bi napravila ti, Ajta, ako bi bila ta cela graba polna ne kuhane, ampak z ocvirki posute pečene prosene kaše in bi stala midva vsak pri enem koncu te jedi vsak s svojo žlico v roki? Veste, kaj je rekla babura požrešna?»

»Najprej bi pojedla vse svoje ocvirke z vrha kaše in potem bi še nadaljevala ta posel na tvoji strani.»

Bog jej žegnaj celo grabo pečene kaše, sem si mislil, jo objel to ljubo ženo takole krog vratu, ker sem bil radoveden, če požrešnica ne poriva kaše poleg želodca še v oba krofa pod vratom. Z desnico sem jo držal objeto krog vratu, z levico sem jo samo tako na lahko gladil po vratu. Ajta pa mi je padla iz objema in je bila — hin!»

»Tako je bilo gospodje«, je končal ubijalec svojo izpoved in se začel krohotati z znaki zmedenosti.

Porota ga je oprostila, ker jej je natvezal zgorajšnjo laž o božanju po krofih in sedaj je posedal mlin brez stari-kave Ajte. Ni minulo leto dni za tem, že je zvalil v to grabo in svoj mlin to res lepo in brzo Loniko. Dekle ga je poročilo radi mlina, ker later je star ter grd. Pravijo, da ravna s to drugo ženo prav lepo, ker je ljubosumen na starost. Rečem še, da so ga ljudje oprostili pred sodiščem; Bog mu bo že plačal še ob pravem času in še na tem svetu.»